

NOTAT

19. december 2006

Rapport om tilgængelighed til rådhus og jobcentre samt undersøgelse af tilgængeligheden til de offentlige hjemmesider og edb-baserede arbejdsværktøjer

I marts 2006 afgav Folketingets Politisk-Økonomiske Udvalg beretning, som opfordrede økonomi- og erhvervsministeren til at igangsætte en undersøgelse, som skulle kortlægge problemets omfang med hensyn til den fysiske tilgængelighed på rådhus og jobcentre.

Efter aftale med Indenrigs- og Sundhedsministeriet og Beskæftigelsesministeriet iværksatte Erhvervs- og Byggestyrelsen i foråret 2006 en spørgeskemaundersøgelse om tilgængelighed blandt landets kommuner. Dataindsamlingen blev foretaget af analyseinstituttet Bureau 2000. Videnskabsministeriet har sideløbende gennemført en selvstændig undersøgelse af it-tilgængeligheden.

Tilgængelighed for handicappede til rådhus

Undersøgelsen har taget udgangspunkt i, om de eksisterende rådhusers tilgængelighedsforhold svarer til de krav til tilgængelighed, der stilles i bygningsreglementet i dag. Undersøgelsen har på denne baggrund undersøgt parkeringsforhold, niveaufri adgang, toiletforhold, teleslynger og elevatorforhold.

Det skal understreges, at bygningsreglementet gælder for nybyggeri og væsentlige ombygninger, men ikke eksisterende byggeri. Mange af de ældre rådhus blev bygget før tilgængelighedsbestemmelserne blev indskrevet i bygningsreglementet. Derfor kan det ikke på baggrund af undersøgelsens resultater udledes, at bygningsreglementet er overtrådt i de tilfælde, hvor rådhusenes tilgængelighedsforhold ikke svarer til de nugældende bestemmelser i bygningsreglementet.

Undersøgelsen har inkluderet samtlige eksisterende rådhus. I undersøgelsen er der valgt en relativ bred tilgang, der ikke kun omfatter rådhus i snæver forstand, idet et rådhus defineres som en samlet kommunal forvaltning, som kan være spredt på flere bygninger i den enkelte kommune. I flere kommuner er den nuværende situation, at de borgerrettede funktioner er spredt i flere bygninger frem for at være samlet på rådhuset.

Det har ikke været undersøgelsens formål at analysere de økonomiske konsekvenser af tilgængelighedsniveauet. Undersøgelsen giver derfor ikke noget estimat over de omkostninger, som vil være forbundet med at opnå fuld tilgængelighed, men enkelte kommuner angiver et skøn for omkostninger forbundet med at forbedre tilgængeligheden.

Tabel 1: Tilgængelighed for eksisterende rådhus oktober 2006.

Er bestemmelserne i bygningsreglementet opfyldt?	Handicap-parkering		Niveaufri adgang		Forskriftsmæssigt handicptoilet		Teleslynge i byrådssalen		Elevator	
	Antal	Pct.	Antal	Pct.	Antal	Pct.	Antal	Pct.	Antal	Pct.
Ja	196	73	206	76	129	48	61	23	237	88
Nej	41	15	62	23	141	52	202	75	33	12
Uoplyst	33	12	2	1	0	0	7	3	0	0
I alt	270	100	270	100	270	100	270	100	270	100

Note: Procentsatserne er afrundet til hele tal.

Note: Bestemmelserne i bygningsreglementet gælder alene for nybyggeri og væsentlige ombygninger, men ikke eksisterende bygninger. Der kan således ikke på baggrund af tabel 1 udledes, at bygningsreglementet er overtrådt i de tilfælde, hvor rådhusenes tilgængelighedsforhold ikke svarer til de nugældende bestemmelser i bygningsreglementet.

Tabel 1 giver et overblik over tilgængelighedsforholdene i de eksisterende rådhus. Undersøgelsen er afsluttet i oktober 2006, forud for kommunesammenlægningen træder i kraft. Det fremgår af tabellen, hvor stor en andel af rådhusene, der har et tilgængelighedsniveau svarende til kravene til tilgængelighed, som er opstillet for nybyggeri og væsentlige ombygninger i det nugældende bygningsreglement. Der kan således ikke på baggrund af tabel 1 udledes, at bygningsreglementet er overtrådt i de tilfælde, hvor rådhusenes tilgængelighedsforhold ikke svarer til de nugældende bestemmelser i bygningsreglementet.

Det fremgår af tabel 1, at 88 procent af rådhusene har elevatorforhold, der svarer til tilgængelighedskravene, og omtrent tre ud af fire rådhus er tilgængelige i forhold til handicapparkering og niveaufri adgang. De tilgængelighedskrav, som flest rådhus ikke lever op til, omhandler teleslynger og handicptoiletter. Her er det henholdsvis lidt under en fjerdedel og lidt under halvdelen af rådhusene, som har tilgængelighedsforhold svarende til bygningsreglementets nuværende krav.

Det er forventningen, at tilgængelighedsforholdene bliver forbedret i de af de nye 98 kommuner, der enten bygger nyt rådhus eller foretager en betydelig ombygning. 16 eksisterende kommuner har oplyst, at der skal bygges nyt rådhus, mens 20 eksisterende kommuner har oplyst, at der skal foretages en betydelig ombygning.

I foråret 2005 opfordrede økonomi- og erhvervsministeren i egenskab af regeringens handicappolitiske koordinator KL til at gøre sine medlemmer opmærksomme på, at der også i forbindelse med implementeringen af kommunalreformen tages højde for, at de handicappedes forskellige behov tilgodeses.

I henhold til aftale om den kommunale og regionale økonomi for 2007, er kommunerne forpligtet til i videst muligt omfang at tilgodese hensynet til fysisk tilgængelighed for handicappede ved valg af kommunale bygninger.

I dette års satspuljeforlig er der afsat 30 mio. kr. til en tilgængeligheds-pulje fordelt på 20 mio. kr. i 2007 og 10 mio. kr. i 2008. Denne pulje giver mulighed for, at kommuner såvel som private virksomheder kan søge medfinansiering til konkrete initiativer til forbedring af tilgængelighed til offentligt tilgængelige bygninger, fx. rådhus, jobcentre og sundhedsklinikker. Økonomi- og erhvervsministeren vil snarligt drøfte kriterierne for ansøgning om og tildeling af midler fra puljen med satspuljeordførerne.

Tilgængelighed for handicappede i jobcentre

Undersøgelsen har ikke kunnet afdække tilgængelighedsniveauet ved jobcentre, da mange kommuner ikke havde truffet beslutning om den fysiske placering af jobcenteret på undersøgelsestidspunktet. Beskæftigelsesministeriet er opmærksom på denne problemstilling og har derfor foretaget en lynhøring af de statslige beskæftigelseschefer, som forestår etableringen af jobcentrene sammen med kommunerne.

Høringen er for en væsentlig part foretaget pr. telefon og har taget udgangspunkt i de kommende statslige jobcentercheferes nuværende kendskab til indretning af jobcentrene. Der er taget udgangspunkt i følgende 4 elementer: niveaufri adgang/rampe, handicapvenlig p-plads, handicaptolet og elevator.

Det skal i denne forbindelse understreges, at nogle kommuner fortsat er i gang med at ombygge eller har sat nybyggeri i gang for etablering af de kommende jobcentre. Indtil da vil disse kommuner anvende midlertidige lejemaal, hvor man på forskellig måde søger at afhjælpe de handicappedes tilgængelighedskrav.

Med udgangspunkt i hvorledes kommunerne har eller vil sikre tilgængelighedskravene kan høringen opsummeres således:

Der er indenfor de givne rammer indhentet oplysninger for 86 af de kommende 91 jobcentre. Det samlede billede for de 86 besvarelser kan ses i nedenstående tabel:

Udfaldskrav:	Ja ¹	Nej	Ved ikke	I alt
Niveaufri adgang	81	3	2	86
Handicap p-plads	82 ²	1	3	86
Handicaptoliet	74	10 ³	2	86
Elevator	77	8 ⁴	1	86

- 1) Der er heri medregnet nybyggeri, hvor kommunerne er i gang med at sikre de pågældende faciliteter. For midlertidige lejemål vil kommunerne formentlig afvente etablering til efter lokalisering i endeligt lejemål.
- 2) P-plads findes enten foran jobcentret eller i umiddelbar nærhed
- 3) De fleste kommuner har tilkendegivet, at de i løbet af det kommende år vil etablere handicaptoliet
- 4) At der er svaret negativt på forekomst af elevator kan også skyldes at relevante servicefunktioner er etableret i stueplan.

Som det fremgår af tabellen vil langt den største del af de kommende jobcentre opfylde kravene om tilgængelighed for handicappede.

It-tilgængelighed

Offentlige hjemmesider

Ingen af de undersøgte hjemmesider overholder de anbefalede retningslinjer for tilgængelighed, hverken på niveau A (overholdelse af prioritet 1 krav) eller niveau AA (overholdelse af prioritet 1 og prioritet 2 krav). Hjemmesiderne blev målt på i alt 45 kriterier. Ingen hjemmesider havde mindre end 9 fejl:

18% har mellem 9-15 fejl

53% har mellem 16-22 fejl

29% har mellem 23-29 fejl

Ingen af de undersøgte blanketter (38) var fuldt tilgængelige. 30-50% fejlede således i forhold til de undersøgte kriterier.

Ingen af de undersøgte PDF-filer (120) var fuldt tilgængelige.

It-baserede arbejdsværktøjer

Samlet set lever den testede software ikke op til de stillede krav. De mest almindelige it-baserede arbejdsværktøjer, der bruges i den offentlige forvaltning, er dermed ikke tilgængelige for alle handicapgrupper.

Dette samlede billede dækker dog over store forskelle mellem de testede løsninger, både når man vurderer de enkelte typer af software, samt når man vurderer de enkelte grupper af tilgængelighedskrav. Således må Office-produkter samlet set betegnes som tilgængelige Out-of-the-Box-

løsninger, flere af de testede Økonomisystemer er næsten tilgængelige, mens Lønsystemer samlet set ikke er ret tilgængelige, og visse helt utilgængelige. Der er testet to ESDH-løsninger, der begge viser visse problemer med tilgængeligheden.

Ekstra omkostninger ved krav om tilgængelighed

I undersøgelsen spørges indkøbere, leverandører og konsulenter om deres forventninger til, om det er forbundet med ekstraomkostninger at inkludere tilgængelighedskrav ved udvikling af it-løsninger.

Undersøgelsen viser generelt, at flertallet af respondenterne (57%) vurderer, at meromkostningerne ved indkøb af tilgængelige hjemmesider ligger på mellem 10 – 30%. Blandt indkøberne mener flertallet dog (55%), at meromkostningerne er under 10%.

Når det gælder tilgængeligt software vurderer halvdelen af respondenterne, at meromkostningerne er under 10%, mens den anden halvdel vurderer, at meromkostningerne ligger fra 10% og op til 30%.

For så vidt angår tilgængeligt hardware vurderer flertallet af respondenterne (71%), at meromkostninger ligger under 10%, men blandt indkøberne er der dog et lille flertal (54%) der forventer meromkostninger på mellem 10 og 30%.